

Nr 39

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående de nya lantbruksnämndernas organisation, m. m. jämte i ämnet väckta motioner, såvitt propositionen och motionerna hänvisats till bevillningsutskottet.

I en den 17 mars 1967 dagtecknad proposition, nr 74, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

dels anta vid propositionen fogade förslag till

1) lag angående ändring i lagen den 23 december 1914 (nr 451) om hingstbesiktningstvång,

2) lag angående ändring i lagen den 20 juni 1918 (nr 399) om förbud mot utsläppande av tjur eller hingst å samfälld betesmark,

3) lag angående ändring i lagen den 14 juni 1928 (nr 196) om galtbesiktningstvång,

4) förordning om ändring i förordningen den 8 maj 1942 (nr 341) med vissa bestämmelser angående nötboskapsaveln,

5) förordning om seminverksamhet för avel av nötkreatur, får och svin,

6) lag angående ändring i lagen den 26 maj 1933 (nr 231) om utrotande av berberis å viss mark,

7) förordning angående ändrad lydelse av 11 och 13 §§ förordningen den 21 april 1961 (nr 77) med vissa bestämmelser om skydd mot flyghavre,

8) förordning angående ändrad lydelse av 3 § förordningen den 15 mars 1946 (nr 81) om bekämpande av smittsamma sjukdomar hos bin,

9) förordning om upphävande av förordningen den 8 juni 1923 (nr 228) angående visst villkor för statsbidrag åt hushållningssällskap,

10) lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370),

11) förordning angående ändrad lydelse av 28 och 38 §§ förordningen den 6 juni 1941 (nr 416) om arvsskatt och gåvoskatt,

dels bifalla de förslag i övrigt, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Propositionen har hänvisats till lagutskott såvitt avser de under punkterna 1—9 upptagna författningsförslagen, till bevillningsutskottet såvitt

avser de under punkterna 10 och 11 angivna författningsförslagen samt i övrigt till jordbruksutskottet.

Beträffande *propositionens huvudsakliga innehåll* må här anföras följande.

Enligt principbeslut av 1965 års riksdag skall lantbruksnämnderna omorganiseras och från hushållningssällskapen ta över uppgifter som är av sådan betydelse för jordbrukets och trädgårdsnäringens rationalisering att de bör has om hand av staten. På grundval av nämnda beslut läggs i propositionen nu fram förslag om arbetsuppgifter, organisation och personalsammansättning för de nya nämnderna. Hushållningssällskapens verksamhet av statlig natur på fiskets område och hemkonsulentverksamheten förordas tills vidare inordnas i nämnderna. De två lantbruksnämnderna i Älvsborgs län föreslås bli sammanförda. Förslaget till personalplan för de nya nämnderna upptar sammanlagt 1 341 tjänster. Härutöver beräknas särskilda medel för tillfällig personal.

I fråga om lantbruksstyrelsen föreslås i propositionen att styrelsen vid behandling av frågor som rör trädgårdsnäringen utökas med en ledamot med särskild insikt i detta ämne. I övrigt föreslås vissa förstärkningar jämte vissa smärre ändringar i styrelsens nuvarande organisation.

Vidare läggs i propositionen fram förslag till ett nytt samarbetsorgan för informationsverksamhet på jordbrukets och trädgårdsnäringens områden. Organet avses ersätta jordbrukets upplysningsnämnd. Huvuduppgiften för organet avses vara att verka för samordning av den statliga informationsverksamheten på ifrågavarande områden som nu bedrivs på olika håll.

De nya lantbruksnämnderna förordas skola påbörja sin verksamhet den 1 juli 1967. För att underlätta omställningen för hushållningssällskapen föreslås vissa övergångsanordningar.

Vad beträffar hushållningssällskapens framtida uppgifter framhålls i propositionen att det ankommer på sällskapen själva att dra upp riktlinjerna för verksamheten. Vidare förutsätts att sällskapen själva har att ta ställning till sin framtida organisationsform. I de fall sällskapen väljer att även i fortsättningen ha ställning som offentligrättsligt organ förordas vissa förmåner.

I propositionen förordas vidare att lantbrukshögskolan erhåller en konsulentavdelning, som skall överta de arbetsuppgifter som specialrådgivningen nu har.

Slutligen läggs i propositionen fram förslag till medelsanvisning för bl. a. lantbruksstyrelsen och lantbruksnämnderna.

De till bevillningsutskottet hänvisade *författningsförslagen* är av följande lydelse.

Förslag

till

Lag**om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370)**

Härigenom förordnas, att 32 § 3 mom. och 53 § 1 mom. kommunalskattelagen den 28 september 1928 samt punkt 4 av anvisningarna till 32 § samma lag¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

32 §.

3 m o m. Såsom intäkt — — — avsedda utgifter.

Vad i första stycket sägs skall äga tillämpning i fråga om motsvarande kostnadsersättning som anvisats av kommun, *hushållningssällskap* eller skogsvårdsstyrelse. Riksskattenämnden må därjämte, när skäl därtill äro, förklara att vad i första stycket sägs skall äga tillämpning i fråga om motsvarande ersättning, som anvisats av annan offentlig institution. Sådant beslut må, när omständigheterna det föranleda, av riksskattenämnden återkallas. Över beslut, som riksskattenämnden meddelat enligt detta stycke, må klagan icke föras.

Vad i första stycket sägs skall äga tillämpning i fråga om motsvarande kostnadsersättning som anvisats av kommun eller skogsvårdsstyrelse. Riksskattenämnden må därjämte, när skäl därtill äro, förklara att vad i första stycket sägs skall äga tillämpning i fråga om motsvarande ersättning, som anvisats av annan offentlig institution. Sådant beslut må, när omständigheterna det föranleda, av riksskattenämnden återkallas. Över beslut, som riksskattenämnden meddelat enligt detta stycke, må klagan icke föras.

Förmånen av — — — befattningshavare gällande.

Såsom intäkt — — — utfört arbete.

53 §.

1 m o m. Skyldighet att — — — egna behov;

c) landsting, kommuner och andra menigheter ävensom hushållningssällskap:

för inkomst av fastighet och av rörelse;

d) akademier, Nobelstiftelsen — — — eller rörelse.

Riksskattenämnden må, — — — icke föras.

c) landsting, kommuner och andra menigheter ävensom hushållningssällskap *med stadgar som fastställts av Konungen eller myndighet som Konungen bestämmer:*

för inkomst av fastighet och av rörelse;

¹ Senaste lydelse av 32 § 3 mom. och 53 § 1 mom. se 1966:729 samt av punkt 4 av anvisningarna till 32 § se 1963:265.

Förslag

till

Förordning

angående ändrad lydelse av 28 och 38 §§ förordningen den 6 juni 1941
(nr 416) om arvsskatt och gåvoskatt

Härigenom förordnas, att 28 och 38 §§ förordningen den 6 juni 1941 om arvsskatt och gåvoskatt¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

28 §.

Arvs- eller — — — — —	6 000 kronor.
Tillfaller lott — — — — —	ålder uppnås.
Efterlevande make — — — — —	från skatt.
I fråga — — — — —	tidigare tidpunkt.
Skattefri är — — — — —	1 000 kronor.
Vid tillämpning — — — — —	med skyldskap.
I övrigt — — — — —	tio år.
K l a s s I I I. För testamentslott tillkommande kyrka, landsting, kommun eller annan menighet ävensom hushållningssällskap;	kyrka, landsting, kommun eller annan menighet ävensom hushållningssällskap <i>med stadgar som fastställts av Konungen eller myndighet som Konungen bestämmer;</i>
stiftelse med huvudsakligt syfte — — —	65 % av återstoden.
För skattelott, — — — — —	2 procent av återstoden.

38 §.

Från gåvoskatt — — — personer, befriade: kyrka, landsting, kommun eller annan menighet ävensom hushållningssällskap;	kyrka, landsting, kommun eller annan menighet ävensom hushållningssällskap <i>med stadgar som fastställts av Konungen eller myndighet som Konungen bestämmer;</i>
stiftelse med huvudsakligt syfte — — —	allmän samlingslokal.
Skattebefrielse enligt — — — — —	del därav.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1968 men tillämpas icke om skattskyldighet inträtt dessförinnan.

Till utskottet har hänvisats de i anledning av propositionen väckta lika-lydande *motionerna* I: 780 av herr *Eskilsson m. fl.* och II: 975 av herr *Hansson i Skegrie m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen vid behandlingen av proposition nr 74 angående de nya lantbruksnämndernas organisation måtte

¹ Senaste lydelse av 28 § se 1958:562 och av 38 § se 1952:246.

dels uttala att hushållningssällskaps framtida upptagande av ny verksamhet skall — därest sällskapets stadgar är officiellt fastställda — ske i samråd med lantbruksstyrelsen eller, efter styrelsens bestämmande, med vederbörande lantbruknämnd;

dels uttala att hushållningssällskapens chefstjänsteman skall äga deltaga i lantbruksnämnds sammanträden på samma sätt som föreslagits för nämndens chefstjänsteman i sällskapets sammanträden;

dels i avvaktan på resultatet av utredning rörande erforderlig kompensation m. m., besluta att föreslagna förändringar i sällskapens rätt till SPV-pensionering och i tjänstebrevsrätt ej genomföres;

dels besluta att staten avstår från eventuella krav på delaktighet i sällskapens tillgångar;

dels i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa att sådana åtgärder vidtages, att kostnaderna för den allmännyttiga delen av verksamheten vid hushållningssällskapens veterinärlaboratorier efter omorganisationen ej längre belastar sällskapen;

dels besluta att kostnaderna för de extra sammanträden med hushållningssällskapen, som föranleds av omorganisationen, och för härav föranledda extra sammanträden för förvaltningsutskott och nämnder skall bestridas av statsmedel;

dels besluta att föreslagna regler om begränsning i sällskapens skatteplikt kompletteras på sätt i motionerna anförts;

dels uppräknat anslaget till lantbrukshögskolans försöksverksamhet med 500 000 kronor;

dels ock besluta om fortsatt stöd till den allmänna trädgårdsrådgivningen på sätt i motionerna angivits.

De ovannämnda motionerna har hänvisats till bevillningsutskottet såvitt avser begränsning i hushållningssällskapens skatteplikt och i övrigt till jordbruksutskottet.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för de i motionerna framställda yrkandena, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionen II: 975.

Rörande motiveringen för de i *propositionen* framlagda förslagen hänvisar utskottet till ovannämnda statsrådsprotokoll. Redogörelsen härutinnan återfinns under följande rubriker på nedan angivna sidor i *propositionen*, nämligen

Inledning, s. 18—20.

Lantbruksorganisationsutredningens förslag, s. 20—66.

Remissyttrandena m. m., s. 66—90.

Lantbruksstyrelsens anslagsyrkanden, s. 91—98.

Styrelsens för lantbrukshögskolan förslag beträffande specialrådgivningen och publikationsverksamheten vid högskolan, s. 98—102.

Departementschefen, s. 103—130.

Till stöd för yrkandet i *motionerna* om begränsning av skatteplikten för hushållningssällskapens fonder och donationsmedel anföres. Den begränsning av skattskyldigheten, som avses skola bibehållas för sådant hushållningssällskap, vilket har officiellt fastställda stadgar, synes även böra gälla för fonder, donationsmedel etc. i det fall vederbörande sällskap skulle upphöra och dessa överlämnas till förvaltning av länsstyrelse, annan myndighet eller organisation. Motionärerna anser, att riksdagen bör uttala, att till sådan förvaltning överlämnade tillgångar skall få åtnjuta samma skattebegränsning som hushållningssällskap med fastställda stadgar.

Utskottet

I enlighet med principbeslut vid 1965 års riksdag föreslås i den förevarande propositionen bl. a., att lantbruksnämnderna fr. o. m. den 1 juli 1967 skall överta de statliga uppgifter, som f. n. åvilar hushållningssällskapen. Det skall ankomma på sällskapen själva att dra upp riktlinjerna för sin framtida verksamhet. 1965 års riksdagsbeslut förutsätter emellertid att de hushållningssällskap, som vill verka som kontaktorgan mellan lantbruksnämnd och näringsidkarna inom jordbruket och trädgårdsnäringen, skall få behålla sin ställning som offentligrättsliga organ, om de har stadgar som fastställts av Kungl. Maj:t eller myndighet som Kungl. Maj:t bestämmer. För att bereda sällskapen skäligt rådrum föreslås i propositionen att samtliga hushållningssällskap intill den 1 januari 1968 skall få behålla sin nuvarande karaktär av offentligrättsliga organ utan att nya stadgar fastställs.

Enligt gällande bestämmelser åtnjuter hushållningssällskapen vissa förmåner i beskattningshänseende. De är således helt befriade från skyldighet att betala statlig inkomstskatt och förmögenhetsskatt och erlägger kommunal inkomstskatt endast för inkomst av fastighet och av rörelse. Hushållningssällskapen är vidare befriade från gåvoskatt, medan arvsskatt uttas efter skatteklass III.

Jämlikt stadgande i 32 § 3 mom. kommunalskattelagen och punkt 4 av anvisningarna till nämnda paragraf är vissa kostnadsersättningar, exempelvis resekostnads- och traktamentsersättningar, som anvisats av hushållningssällskap i beskattningshänseende likställda med motsvarande statliga ersättningar, vilket bl. a. innebär att de inte behöver tas upp som intäkt vid beskattningen.

I propositionen föreslås att nuvarande begränsningar i skattskyldigheten

skall bestå för alla hushållningssällskap t. o. m. den 31 december 1967 och för sådana sällskap, som fått nya stadgar officiellt fastställda, även för tiden därefter. Vidare föreslås att likställigheten i beskattningshänseende mellan av staten och av hushållningssällskapen anvisade kostnadsersättningar upphävs fr. o. m. den 1 januari 1968. Huruvida likställighet i fortsättningen skall föreligga i berörda hänseende blir beroende på beslut av riksskatte-nämnden i enlighet med stadgandet i 32 § 3 mom. andra stycket kommunal-skattelagen.

I motionerna I: 780 och II: 975 yrkas att den i propositionen föreslagna begränsningen av skattskyldigheten för hushållningssällskap, som har officiellt fastställda stadgar, även skall gälla för fonder och donationsmedel, vilka av hushållningssällskap, som upphört med sin verksamhet, överlämnats till förvaltning av länsstyrelse, annan myndighet eller organisation.

Med den ställning som hushållningssällskapen i gemen hittills intagit som offentligrättsliga korporationer har följt samma begränsningar i skattskyldigheten, som gäller för kommuner, landsting och andra menigheter. Mot bakgrunden därav synes inte något vara att invända mot att hushållningssällskap, som fått nya stadgar officiellt fastställda och därigenom bibehåller sin karaktär av offentligrättsliga organ, även efter den 1 januari 1968 får åtnjuta nuvarande skatteförmåner. Utskottet delar däremot inte motionärernas uppfattning att dessa begränsningar i skattskyldigheten i fortsättningen utan vidare bör tillkomma fonder och donationsmedel, som tidigare förvaltats av hushållningssällskap, vilka upphört med sin verksamhet efter den 1 januari 1968. Ett bifall till motionerna skulle nämligen innebära, att dylika fonder och donationsmedel principiellt skulle få en gynnsammare ställning i beskattningshänseende än exempelvis kommunala donationsfonder. Frågan om skattskyldigheten för de i motionerna avsedda rättssubjekten bör enligt utskottets mening bedömas enligt allmänna principer med hänsyn till de ändamål, som de är avsedda att tillgodose. Om fondernas verksamhet inte ändras, innebär detta inte någon ändring av deras nuvarande behandling i skattehänseende.

Med det anförda tillstyrker utskottet bifall till de i propositionen föreslagna ändringarna i kommunal-skattelagen och förordningen om arvsskatt och gåvoskatt och avstyrker således bifall till motionerna I: 780 och II: 975. Den erforderliga ändringen i förordningen om statlig inkomstskatt behandlar utskottet i annat sammanhang.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen — med bifall till Kungl. Maj:ts förevärande proposition nr 74, i vad densamma hänvisats till bevillningsutskottet, samt med avslag på de likalydande motionerna I: 780 av herr Eskilsson m. fl. och II: 975 av herr Hansson i Skegrie m. fl., i vad motionerna hänvisats till

bevillningsutskottet — måtte antaga de vid propositionen fogade förslagen till

1) lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370), samt

2) förordning angående ändrad lydelse av 28 och 38 §§ förordningen den 6 juni 1941 (nr 416) om arvsskatt och gåvoskatt.

Stockholm den 25 april 1967

På bevillningsutskottets vägnar:

JOHN ERICSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar John Ericsson, Yngve Nilsson, Stefan-son, Tage Johansson, Lundström, Enarsson, Paul Jansson, Arne Pettersson och Mattsson; samt

från andra kammaren: herrar Magnusson i Borås, Asp, Andersson i Essvik, Kristenson, Hammarsten, Sterne, Josefsson i Halmstad, Dahlgren och Börjesson i Falköping.